

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

17. maj 2022*

»Præjudiciel forelæggelse – direktiv 93/13/EØF – urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler – ækvivalensprincippet – effektivitetsprincippet – procedure om tvangsfuldbyrdelse af en leasingaftale, der kan udgøre fuldbyrdelsesgrundlaget – indsigelse mod fuldbyrdelsen – national lovgivning, som ikke giver den ret, der træffer afgørelse om denne indsigelse, mulighed for at undersøge, om kontraktvilkårene i et fuldbyrdelsesgrundlag er urimelige – en fuldbyrdende rets beføjelse til af egen drift at undersøge, om et kontraktvilkår eventuelt er urimeligt – mulighed for et almindeligt søgsmål, som gør det muligt at foretage en efterprøvelse af, om de nævnte vilkår er urimelige – krav om sikkerhedsstillelse for at udsætte fuldbyrdelsesproceduren«

I sag C-725/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (retten i første instans, afdeling 2, i Bukarest, Rumænien) ved afgørelse af 18. september 2019, indgået til Domstolen den 1. oktober 2019, i sagen

IO

mod

Impuls Leasing România IFN SA,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, afdelingsformændene A. Arabadjiev, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan, S. Rodin (refererende dommer) og I. Jarukaitis samt dommerne M. Ilešič, J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen, P.G. Xuereb, N. Piçarra, L.S. Rossi og A. Kumin,

generaladvokat: E. Tanchev,

justitssekretær: fuldmægtig R. Şereş,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 27. april 2021,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Impuls Leasing România IFN SA ved avocată N.M. Ionescu,

* Processprog: rumænsk.

- den rumænske regering ved E. Gane, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved N. Ruiz García, C. Gheorghiu og M. Carpus Carcea, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 15. juli 2021,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29).
- 2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem IO og Impuls Leasing România IFN SA (herefter »ILR«) vedrørende en af sagsøgeren i hovedsagen fremsat indsigelse mod tvangsfuldbyrdsforanstaltninger vedrørende en leasingaftale.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Det fremgår af 24. betragtning til direktiv 93/13, at »medlemsstaternes retsmyndigheder og administrative organer skal råde over tilstrækkelige og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige vilkår i forbrugeraftaler til ophør«.
- 4 Dette direktivs artikel 6, stk. 1, fastsætter:
»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«
- 5 Det nævnte direktivs artikel 7, stk. 1, har følgende ordlyd:
»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

Rumænsk ret

- 6 Civilprocesloven blev ændret ved Legea nr. 310/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor normative act (lov nr. 310/2018 om ændring og supplerings af lov nr. 134/2010 om civilprocesloven og andre lovgivningsakter) (*Monitorul Oficial al României*, del I, nr. 1074) af 18. december 2018, som trådte i kraft den 21. december 2018. Eftersom den i hovedsagen

omhandlede begæring om tvangsfuldbyrdelse blev indgivet den 26. marts 2019, er den reguleret af bestemmelserne i civilprocesloven, som ændret ved lov om civilprocesloven og andre lovgivningsakter (herefter »civilprocesloven, som ændret«).

- 7 Artikel 24 i civilprocesloven, som ændret, fastsætter følgende:
»Bestemmelserne i den nye proceslov finder kun anvendelse på sager og tvangsfuldbyrdelser, der er påbegyndt efter lovens ikrafttræden.«
- 8 Artikel 632, stk. 1, i civilprocesloven, som ændret, bestemmer:
»Tvangsfuldbyrdelse kan kun gennemføres på grundlag af et fuldbyrdelsesgrundlag.«
- 9 Artikel 638, stk. 1, nr. 4, i civilprocesloven, som ændret, har følgende ordlyd:
»Gældsbeviser og andre dokumenter, som i henhold til loven er eksigible, er ligeledes fuldbyrdelsesgrundlag og kan gøres til genstand for tvangsfuldbyrdelse.«
- 10 Artikel 638, stk. 2, i civilprocesloven, som ændret, fastsætter:
»Der kan ligeledes nedlægges påstand om udsættelse af fuldbyrdelsen af de i stk. 1, nr. 2 og 4, omhandlede fuldbyrdelsesgrundlag inden for rammerne af et søgsmål vedrørende realiteten med påstand om annullation af disse fuldbyrdelsesgrundlag. Bestemmelserne i artikel 719 finder analog anvendelse.«
- 11 Artikel 713, stk. 2, i civilprocesloven, som ændret, bestemmer:
»Såfremt tvangsfuldbyrdelsen indledes i kraft af et andet fuldbyrdelsesgrundlag end en retsafgørelse, kan der i forbindelse med indsigelse mod fuldbyrdelse udelukkende fremsættes faktiske eller retlige anbringender angående indholdet af den i fuldbyrdelsesgrundlaget håndhævede ret, hvis loven ikke fastsætter et specifikt retsmiddel til annullation af det pågældende fuldbyrdelsesgrundlag, herunder et almindeligt søgsmål.«
- 12 Artikel 8 i Ordonanța Guvernului nr. 51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing (regeringsbekendtgørelse nr. 51/1997 om leasingtransaktioner og leasingselskaber) har følgende ordlyd:
»Leasingaftaler samt reel og personlig sikkerhedsstillelse, der er stiftet med henblik på at sikre forpligtelserne i henhold til leasingaftalen, udgør fuldbyrdelsesgrundlag.«
- 13 Artikel 15 i regeringsbekendtgørelse nr. 51/1997 fastsætter:
»Medmindre andet er fastsat i aftalen, har udlejeren/leasinggiveren ret til at opsige leasingaftalen, såfremt lejeren/leasingtageren ikke opfylder sin forpligtelse til fuldstændig betaling af lejen i to på hinanden følgende måneder, beregnet fra den i leasingaftalen fastsatte frist, og lejeren/leasingtageren er forpligtet til at tilbagelevere aktivet og betale alle de skyldige beløb indtil den i leasingaftalen fastsatte tilbageleveringsdato.«
- 14 Artikel 10, litra d), i regeringsbekendtgørelse nr. 51/1997 bestemmer:
»Lejeren/leasingtageren forpligter sig til at betale alle de beløb, der skyldes i henhold til leasingaftalen – leje, forsikringer, skatter og afgifter – svarende til beløbet og inden for de i aftalen fastsatte frister.«

15 Legea nr. 193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori (lov nr. 193/2000 om urimelige kontraktvilkår i aftaler indgået mellem erhvervsdrivende og forbrugere) gennemførte direktiv 93/13 i rumænsk ret.

16 Artikel 1 i lov nr. 193/2000 har følgende ordlyd:

»1. Enhver kontrakt, der er indgået mellem erhvervsdrivende og forbrugere om salg af varer eller levering af tjenesteydelser, skal indeholde klare og utvetydige kontraktvilkår, som er forståelige, uden at det er nødvendigt at være i besiddelse af særlig viden.

2. Såfremt der er tvivl om fortolkningen af visse kontraktvilkår, skal disse fortolkes til fordel for forbrugeren.

3. Erhvervsdrivende må ikke indsætte urimelige kontraktvilkår i de aftaler, der indgås med forbrugere.«

17 Artikel 2 i lov nr. 193/2000 fastsætter:

»1. Ved »forbruger« forstås enhver fysisk person eller sammenslutning af fysiske personer, der i forbindelse med en af denne lov omfattet aftale ikke handler som led i sin handels-, industri-, produktions- eller håndværksvirksomhed eller sit liberale erhverv.

2. Ved »erhvervsdrivende« forstås enhver fysisk eller juridisk person, der i forbindelse med en af denne lov omfattet aftale handler med henblik på sin handels-, industri-, produktions- eller håndværksvirksomhed eller sit liberale erhverv, samt enhver anden person, der på vegne af denne person agerer med samme formål.«

18 Artikel 4 i lov nr. 193/2000 bestemmer:

»1. Et kontraktvilkår, der ikke er blevet direkte forhandlet med forbrugeren, anses for at være urimeligt, hvis det isoleret set eller i sammenhæng med andre kontraktvilkår i strid med kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser til skade for forbrugeren.

2. Et kontraktvilkår anses for ikke at have været direkte forhandlet med forbrugeren, hvis det er blevet fastlagt, uden at forbrugeren har haft mulighed for at have indflydelse på dets art, som i tilfælde af standardkontrakter eller almindelige salgsbetingelser, som anvendes af erhvervsdrivende, der driver virksomhed på markedet for de pågældende varer eller tjenesteydelser.

3. Den omstændighed, at visse elementer af kontraktvilkårene eller et enkelt af disse vilkår har været genstand for en direkte forhandling med forbrugeren, udelukker ikke, at bestemmelserne i nærværende lov finder anvendelse på resten af aftalen, såfremt den samlede vurdering af aftalen viser, at denne i forvejen er blevet ensidigt udarbejdet af den erhvervsdrivende. Såfremt en erhvervsdrivende hævder, at et på forhånd udarbejdet standardvilkår er blevet direkte forhandlet med forbrugeren, påhviler det den erhvervsdrivende at fremlægge beviser i denne henseende.

4. Bilaget, der er en integrerende del af denne lov, indeholder som eksempler en liste over vilkår, der anses for at være urimelige.

5. Med forbehold af bestemmelserne i nærværende lov bedømmes den urimelige karakter af et kontraktvilkår på grundlag af:
- a) hvilken type varer eller tjenesteydelser der er genstand for aftalen på tidspunktet for aftalens indgåelse
 - b) alle de faktorer, der har ført til aftalens indgåelse
 - c) andre vilkår i aftalen eller andre aftaler, som hænger sammen med denne.
6. Vurderingen af, om kontraktvilkårene er urimelige, omfatter hverken definitionen af aftalens hovedgenstand eller evnen til at opfylde pris- og betalingskravene eller de produkter og tjenester, der tilbydes som modydelse, for så vidt som disse vilkår er affattet på et letforståeligt sprog.«
- 19 Artikel 6 i lov nr. 193/2000 har følgende ordlyd:
- »Urimelige kontraktvilkår i en aftale, som er konstateret enten personligt eller af organer med retlig beføjelse, har ingen virkning over for forbrugeren, og aftalen vil kun have virkning, med forbrugers accept, hvis dette fortsat er muligt, efter de nævnte kontraktvilkår er udtaget.«
- 20 Bilaget til lov nr. 193/2000 bestemmer følgende i stk. 1, litra i):
- »Kontraktvilkår, der forpligter en forbruger, som ikke opfylder sine forpligtelser i henhold til aftalen, til at betale en uforholdsmæssigt stor godtgørelse i forhold til den skade, som den erhvervsdrivende er blevet påført, betragtes som urimelige.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 21 Den 20. august 2008 indgik IO en leasingaftale med ILR for en periode på 48 måneder vedrørende et motorkøretøj til en værdi eksklusive merværdiafgift (moms) på 7 810,94 EUR. Det fremgår af vilkårene i denne aftale, at den finansierede værdi var på 6 248,75 EUR, at rentesatsen var blevet fastsat til 8,25%, at skatten på ydelsen af lånet, der var fastsat til 4%, svarede til 312,44 EUR, og at forvaltningsgebyrer udgjorde 5 EUR pr. måned. Ifølge denne aftale kunne leasinggiveren i tilfælde af misligholdelse af kontraktforpligtelserne enten anmode om tvangsfuldbyrdelse af de forpligtelser, som påhviler leasingtageren i henhold til kontrakten, med betaling af erstatning eller, kumulativt eller alternativt, træffe enhver foranstaltning, som leasinggiveren skønner nødvendige, eller ophæve aftalen uden forudgående påkrav eller supplerende formaliteter, uden retslig eller voldgiftsmæssig indgriben, med betaling af erstatning.
- 22 Da IO ikke længere var i stand til at betale de fastsatte leasingydelser, blev den pågældende leasingaftale ophævet den 7. december 2009. Den 19. marts 2010 blev den omhandlede bil i medfør af det fuldbyrdelsesgrundlag, som denne aftale udgjorde, tilbageleveret til ILR og blev derefter den 29. juni 2010 solgt for et beløb på 5 294,12 EUR inklusive moms.
- 23 Efter ophævelsen indledte ILR den 15. oktober 2010 en tvangsfuldbyrdelsesprocedure for et beløb på 12 592,32 rumænske lei (RON) (ca. 2 547 EUR) med henblik på inddrivelse af fordringerne i henhold til fuldbyrdelsesgrundlaget, dvs. ubetalte fakturaer vedrørende leje, påkravsafgifter, bøder, forskelle i valutakurser, forsikringer og inddrivelsesomkostninger.

- 24 Den 28. marts 2013 indgav ILR en begæring om fortsat fuldbyrdelse mod IO for et beløb på 70 601,12 RON (ca. 14 280 EUR). Ved civilretlig dom af 13. november 2015, afsagt af Judecătoria Sectorului 1 Bucureşti (retten i første instans, afdeling 1, i Bukarest, Rumænien), blev udlægget godkendt i forhold til en tredjemand, hos hvem der var foretaget udlæg.
- 25 Den 16. november 2016 blev tvangsfuldbyrdelsen ophævet ved forkyndelse fra fogeden under henvisning til, at IO's formue ikke omfattede aktiver, hvori der kunne gøres udlæg.
- 26 Den 26. marts 2019 indgav ILR en ny begæring om tvangsfuldbyrdelse mod IO med henblik på at opnå betaling af en fordring på 137 502,84 RON (ca. 27 900 EUR), som udgør beløbet for de udstedte og ubetalte afgiftsmæssige fakturaer, morarenter ved forsinket betaling, den resterende del af den finansierede ikke-tilbagebetalte kapital, gæld som følge af misligholdelse af forpligtelserne i henhold til aftalen samt inddrivelsesomkostninger.
- 27 Ved kendelse af 12. april 2019 tog Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (retten i første instans, afdeling 2, i Bukarest, Rumænien) begæringen om tvangsfuldbyrdelse af det krævede beløb, forhøjet med omkostningerne i forbindelse med tvangsfuldbyrdelsen, til følge, der efterfølgende blev fastsat til 8 719,29 RON (ca. 1 764 EUR) ved forkyndelse fra fogeden.
- 28 Den 24. maj 2019 indgav IO en indsigelse mod tvangsfuldbyrdelsen. Til støtte for sin indsigelse gjorde IO gældende, at den treårige forældelsesfrist, hvorunder ILR kunne begære og opnå tvangsfuldbyrdelse i henhold til det fuldbyrdelsesgrundlag, der bestod i leasingaftalen, var begyndt at løbe i 2010, da selskabet ophørte med at betale leasingydelse i henhold til leasingaftalen, og at den var udløbet på det tidspunkt, hvor ILR indgav den anden begæring om tvangsfuldbyrdelse. IO anførte ligeledes, at ILR i 2019 indledte endnu en tvangsfuldbyrdesprocedure for et beløb på ca. 30 000 EUR for den oprindelige finansiering på 6 248,75 EUR, som selskabet betalte en stor del af i perioden fra 2008 til 2010.
- 29 ILR har heroverfor anført, at selskabet har en fordring på IO, der er sikker, opgjort og forfalden til betaling, og som består af den resterende del af den finansierede kapital på tidspunktet for opsigelsen af leasingaftalen, renter, morarenter ved forsinket betaling, forsikringspræmier betalt til forsikrings selskabet, inddrivelsesprovision og beløbet for de ubetalte fakturaer, hvilken fordring er blevet fratrukket salgsprisen for det køretøj, der er genstand for leasingaftalen.
- 30 Den forelæggende ret har anført, at den leasingaftale, på grundlag af hvilken tvangsfuldbyrdesproceduren mod IO blev indledt, indeholder visse kontraktvilkår, der kan anses for urimelige i medfør af lov nr. 193/2000, som gennemførte direktiv 93/13 i rumænsk ret. Den forelæggende ret har redegjort for, at i henhold til civilproceslovens artikel 713, stk. 2, i den affattelse, der var gældende, inden den blev ændret ved lov nr. 310/2018, kunne en national ret undersøge, om kontraktvilkår var urimelige, i forbindelse med en indsigelse mod tvangsfuldbyrdelsen, hvis der ikke var et specifikt retsmiddel til annulation for så vidt angår leasingaftaler. Ifølge denne lovs artikel 713, stk. 2, som ændret, der finder anvendelse på tvisten i hovedsagen, kan denne ret derimod nu kun undersøge, om sådanne kontraktvilkår er urimelige, hvis der ikke er et specifikt retsmiddel til annulation for så vidt angår sådanne aftaler, herunder et almindeligt søgsmål. Imidlertid giver lov nr. 193/2000 nu forbrugerne mulighed for at anlægge et almindeligt søgsmål, inden for rammerne af hvilket en national ret kan efterprøve, om kontraktvilkår eventuelt er urimelige.

31 Den forelæggende ret har imidlertid anført, at nationale tvangsfuldbyrdsmechanismer i overensstemmelse med effektivitetsprincippet ikke må gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der er tillagt forbrugerne ved EU-retten. En effektiv beskyttelse af disse rettigheder kan således alene sikres, hvis den nationale processuelle ordning muliggør en ex officio-kontrol af den potentielt urimelige karakter af kontraktvilkårene i forbindelse med selve tvangsfuldbyrdsproceduren. Der hersker således tvivl om, hvorvidt artikel 713, stk. 2, i civilprocesloven, som ændret, er i overensstemmelse med direktiv 93/13, henset til, at forbrugerne nu er tvunget til anlægge et almindeligt søgsmål, uden at de har mulighed for at udøve de rettigheder, de er tillagt ved direktivet, i forbindelse med en indsigelse mod tvangsfuldbyrdsproceduren.

32 På denne baggrund har Judecătoria Sectorului 2 Bucureşti (retten i første instans, afdeling 2, i Bukarest) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal direktiv 93/13/EØF, henset til effektivitetsprincippet, fortolkes således, at det er til hinder for en national lovgivning som den gældende rumænske lovgivning angående betingelserne for at tage en indsigelse mod fuldbyrdelse til følge – artikel 713, stk. 2, i [civilprocesloven, som ændret], [...] – hvorefter en retsinstans i forbindelse med indsigelse mod fuldbyrdelse ikke har mulighed for hverken på forbrugerens anmodning eller af egen drift at undersøge, om vilkårene i en leasingaftale, som udgør et fuldbyrdsgrundlag, er urimelige, fordi loven fastsætter et almindeligt søgsmål, hvorved aftaler indgået mellem en »forbruger« og en »erhvervsdrivende« kan vurderes med henblik på at fastslå, om de indeholder urimelige kontraktvilkår i direktivets forstand?«

Domstolens kompetence

33 ILR har gjort gældende, at Domstolen ikke har kompetence til at behandle den foreliggende anmodning om præjudiciel afgørelse med den begrundelse, at denne anmodning vedrører fortolkningen af national ret.

34 Herved bemærkes, at det i henhold til fast retspraksis, hvorefter det inden for rammerne af proceduren i henhold til artikel 267 TEUF, som er baseret på en klar adskillelse mellem de nationale retters og Domstolens funktioner, alene er den nationale ret, der har kompetence til at fastlægge og vurdere hovedsagens faktiske omstændigheder og til at fortolke og anvende den nationale ret (dom af 14.6.2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 76 og den deri nævnte retspraksis). Inden for rammerne af en sådan procedure er Domstolens kompetence således begrænset til en undersøgelse af de EU-retlige bestemmelser alene (dom af 11.7.2018, Somoza Hermo og Ilunió n Seguridad, C-60/17, EU:C:2018:559, præmis 44).

35 Dette er tilfældet i den foreliggende sag.

36 Det er nemlig tilstrækkeligt at fastslå, at den forelæggende ret har anmodet Domstolen om en fortolkning af direktiv 93/13 med henblik på at kunne afgøre en tvist vedrørende en aftale, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger.

37 Det følger heraf, at Domstolen har kompetence til at træffe afgørelse om nærværende anmodning om præjudiciel afgørelse.

Om det præjudicielle spørgsmål

- 38 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret oplyst, om direktiv 93/13 skal fortolkes således, at det er til hinder for en national lovgivning, som ikke tillader en fuldbyrdende ret, som skal træffe afgørelse om en indsigelse mod fuldbyrdelsen af en leasingaftale, der er indgået mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, og som udgør fuldbyrdelsesgrundlaget, af egen drift eller på forbrugers anmodning at efterprøve, om vilkårene i denne aftale er urimelige, med den begrundelse, at der er mulighed for et almindeligt søgsmål, hvorunder den ret, for hvilken dette søgsmål er anlagt, kan efterprøve, om vilkårene i en sådan aftale er urimelige.
- 39 I henhold til Domstolens faste praksis hviler den ved direktiv 93/13 indførte beskyttelsesordning på den betragtning, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende såvel hvad angår forhandlingsstyrke som informationsniveau (jf. bl.a. dom af 26.1.2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, præmis 40 og den deri nævnte retspraksis).
- 40 Under hensyntagen til denne svagere stilling fastsætter direktivets artikel 6, stk. 1, at urimelige kontraktvilkår ikke binder forbrugeren. Der er tale om en præceptiv bestemmelse, der har til formål at erstatte den formelle balance, som kontrakten indfører mellem medkontrahenternes rettigheder og forpligtelser, med en reel balance, der skal genindføre ligheden mellem parterne (jf. bl.a. dom af 21.12.2016, Gutiérrez Naranjo m.fl., C-154/15, C-307/15 og C-308/15, EU:C:2016:980, præmis 53 og 55, og af 26.1.2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, præmis 41).
- 41 I denne sammenhæng har Domstolen allerede flere gange fastslået, at de nationale retter af egen drift skal efterprøve, om et kontraktvilkår, der henhører under anvendelsesområdet for direktiv 93/13, er urimeligt, og dermed afhjælpe den manglende ligevægt mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende, eftersom den råder over de oplysninger vedrørende de retlige eller faktiske omstændigheder, som denne prøvelse kræver (dom af 14.3.2013, Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis, af 21.12.2016, Gutiérrez Naranjo m.fl., C-154/15, C-307/15 og C-308/15, EU:C:2016:980, præmis 58, og af 26.1.2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, præmis 43).
- 42 Desuden pålægger direktiv 93/13 medlemsstaterne, således som det fremgår af dets artikel 7, stk. 1, sammenholdt med 24. betragtning hertil, at fastsætte egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør (dom af 26.6.2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 43 Selv om Domstolen således flere gange og under hensyn til kravene i artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 har opstillet rammer for den måde, hvorpå de nationale domstole skal sikre beskyttelsen af de rettigheder, som tilkommer forbrugerne i henhold til dette direktiv, harmoniserer EU-lovgivningen principielt ikke procedurerne for undersøgelsen af den hævdede urimelighed af et kontraktvilkår, og disse falder derfor inden for medlemsstaternes interne retsorden, dog forudsat, at disse procedurer ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for tilsvarende situationer, der er underlagt national ret (ækvivalensprincippet), og at de i praksis ikke umuliggør eller uforholdsmæssigt vanskeliggør udøvelsen af rettigheder, der er tillagt ved EU-retten (effektivitetsprincippet) (dom af 26.6.2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, præmis 45 og 46 og den deri nævnte retspraksis).

- 44 Hvad angår ækvivalensprincippet skal det bemærkes, at Domstolen ikke råder over nogen oplysninger, som kan rejse tvivl om, at de i hovedsagen omhandlede nationale bestemmelser er i overensstemmelse med dette princip.
- 45 Hvad angår effektivitetsprincippet skal det bemærkes, at hvert enkelt tilfælde, hvor der opstår spørgsmål om, hvorvidt en national processuel bestemmelse gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at anvende EU-retten, skal bedømmes under hensyn til, hvilken stilling bestemmelsen indtager i den samlede procedure, herunder dens forløb og dens særlige kendetegn, samt i givet fald de principper, der ligger til grund for den nationale retsplejeordning, såsom beskyttelsen af retten til forsvar, retssikkerhedsprincippet og princippet om en hensigtsmæssig sagsbehandling (dom af 22.4.2021, Profi Credit Slovakia, C-485/19, EU:C:2021:313, præmis 53). Imidlertid kan de særlige kendetegn ved procedurerne ikke udgøre en faktor, som kan påvirke den retlige beskyttelse, som forbrugerne nyder i medfør af bestemmelserne i direktiv 93/13 (dom af 21.4.2016, Radlinger og Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, præmis 50 og den deri nævnte retspraksis).
- 46 Domstolen har endvidere præciseret, at medlemsstaternes forpligtelse til at sikre beskyttelsen af de rettigheder, som EU-retten medfører for borgerne, navnlig for rettigheder, der følger af direktiv 93/13, indebærer et krav om effektiv domstolsbeskyttelse, hvilket bekræftes i dette direktivs artikel 7, stk. 1, og ligeledes er sikret ved artikel 47 i Den Europæiske Unions Charter om grundlæggende rettigheder, der bl.a. gælder med hensyn til definitionen af de processuelle regler vedrørende søgsmål, der støttes på sådanne rettigheder (jf. i denne retning dom af 10.6.2021, BNP Paribas Personal Finance SA, C-776/19 – C-782/19, EU:C:2021:470, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 47 Domstolen har i denne forbindelse fastslået, at i mangel af en effektiv prøvelse af den eventuelt urimelige karakter af kontraktvilkårene i den pågældende aftale er det ikke muligt at sikre, at de rettigheder, der er tillagt ved direktiv 93/13, overholdes (dom af 4.6.2020, Kancelaria Medius, C-495/19, EU:C:2020:431, præmis 35 og den deri nævnte retspraksis).
- 48 Det følger heraf, at de betingelser, der fastsættes i de nationale lovgivninger, som artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 henviser til, ikke må skade indholdet af den ret, som forbrugerne har i henhold til denne bestemmelse, hvorefter de ikke er bundet af et vilkår, der vurderes at være urimeligt (dom af 21.12.2016, Gutiérrez Naranjo m.fl., C-154/15, C-307/15 og C-308/15, EU:C:2016:980, præmis 71, og af 26.1.2017, Banco Primus, C-421/14, EU:C:2017:60, præmis 51).
- 49 Domstolen har således allerede udtalt, at en effektiv beskyttelse af de rettigheder, som dette direktiv tillægger forbrugerne, alene kan sikres på betingelse af, at den nationale processuelle ordning inden for rammerne af betalingspåkravsproceduren eller fuldbyrdelsesproceduren for betalingspåkravet muliggør en ex officio-kontrol af den potentielt urimelige karakter af de vilkår, der er indeholdt i den pågældende aftale (jf. bl.a. dom af 18.2.2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, præmis 46, og af 13.9.2018, Profi Credit Polska, C-176/17, EU:C:2018:711, præmis 44).
- 50 Domstolen har i denne forbindelse fastslået, at i tilfælde af, at der ikke på tidspunktet for fuldbyrdelsen af betalingspåkravet er fastsat nogen ex officio-kontrol, foretaget af en dommer, af den eventuelt urimelige karakter af de vilkår, der er indeholdt i den pågældende aftale, skal en national lovgivning anses for at kunne skade effektiviteten af den beskyttelse, der er ønsket med direktiv 93/13, hvis den ikke fastsætter en sådan kontrol på tidspunktet for udstedelsen af betalingspåkravet, eller, når en sådan kontrol udelukkende er fastsat på tidspunktet for

indsigelsen mod betalingspåkravet, hvis der foreligger en ikke ubetydelig risiko for, at den berørte forbruger ikke fremsætter den krævede indsigelse, enten på grund af den særligt korte frist, der er fastsat hertil, eller i betragtning af de omkostninger, som en retssag ville medføre i forhold til den anfægtede gælds størrelse, eller fordi den nationale lovgiver ikke har fastsat en pligt til at fremsende forbrugeren alle de oplysninger, som er nødvendige for at sætte den pågældende i stand til at fastlægge omfanget af sine rettigheder (dom af 20.9.2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis).

- 51 Domstolen har ligeledes fastslået, at dette direktiv skal fortolkes således, at det er til hinder for en national lovgivning, hvorefter det ikke er muligt for en ret i forbindelse med en procedure med henblik på realisering af pant i fast ejendom, af egen drift eller på forbrugers anmodning at vurdere, om et kontraktvilkår i den aftale, der ligger til grund for inddrivelsen af den gæld, der kan tvangsfuldbyrdes, er urimeligt, eller at vedtage foreløbige forholdsregler, herunder navnlig udsættelse af fuldbyrdelsen, når iværksættelsen af disse forholdsregler er nødvendig for at sikre den fulde virkning af den endelige afgørelse, som træffes af den ret, der behandler anerkendelsessagen, og som har kompetence til at prøve hvorvidt vilkåret er urimeligt (kendelse af 14.11.2013, Banco Popular Español og Banco de Valencia, C-537/12 og C-116/13, EU:C:2013:759, præmis 60, og dom af 17.7.2014, Sánchez Morcillo og Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, præmis 28).
- 52 I hovedsagen fremgår det af de sagsakter, som Domstolen råder over, at den forelæggende ret ved kendelse af 12. april 2019 tog begæringen om tvangsfuldbyrdelse af den pågældende aftale til følge. Desuden synes den eventuelt urimelige karakter af vilkårene i denne aftale ikke at have været genstand for en forudgående retslig prøvelse.
- 53 Det fremgår således af forelæggelsesafgørelsen, at artikel 713, stk. 2, i civilprocesloven, som ændret, ikke længere giver den tvangsfuldbyrdende ret mulighed for i forbindelse med en indsigelse mod tvangsfuldbyrdelsen af egen drift eller på forbrugers anmodning at vurdere, om vilkår i en leasingaftale, som udgør et fuldbyrdelsesgrundlag, er urimelige, som følge af den omstændighed, at denne efterprøvelse kan foretages af den ret, der træffer afgørelse om realiteten under et almindeligt søgsmål, som ikke er underlagt nogen frist, idet den nævnte ret har beføjelse til at udsætte fuldbyrdelsesproceduren i medfør af lov nr. 193/2000.
- 54 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at Domstolen i præmis 61 i dom af 26. juni 2019, Addiko Bank (C-407/18, EU:C:2019:537), fandt, at den omstændighed, at den ret, der er forelagt begæringen om tvangsfuldbyrdelsen af en låneaftale med sikkerhed i fast ejendom, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, i henhold til national ret ikke kan efterprøve, om vilkår i aftalen er urimelige, men at denne efterprøvelse i givet fald alene kan foretages efterfølgende af den ret, der påkender sagens realitet, og ved hvilken forbrugeren har anlagt særskilt sag med påstand om, at sådanne urimelige vilkår erklæres ugyldige, er åbenbart utilstrækkelig til at sikre den fulde virkning af den forbrugerbeskyttelse, som tilsigtes med direktiv 93/13.
- 55 Domstolen fastslog således, at når tvangsfuldbyrdelsesproceduren blev afsluttet, inden den ret, der traf afgørelse om realiteten, havde fastslået, at kontraktvilkåret, som ligger til grund for denne tvangsfuldbyrdelse, var urimeligt, og følgelig, at denne procedure var ugyldig, vil denne afgørelse alene gøre det muligt at give forbrugeren en efterfølgende retsbeskyttelse af rent erstatningsmæssig art, hvilket er en mangelfuld og utilstrækkelig beskyttelse og hverken udgør et egnet eller effektivt middel til at bringe anvendelsen af selv samme vilkår til ophør, i modsætning

til, hvad der er fastsat i artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 (kendelse af 6.11.2019, BNP Paribas Personal Finance SA Paris Sucursala București og Secapital, C-75/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2019:950, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).

- 56 Til forskel fra de faktiske og processuelle omstændigheder i sagen Banco Popular Español og Banco de Valencia samt i sagen Sánchez Morcillo og Abril García, der gav anledning til henholdsvis kendelse af 14. november 2013 (C-537/12 og C-116/13, EU:C:2013:759) og dom af 17. juli 2014 (C-169/14, EU:C:2014:2099), hvor national lovgivning ikke gav retten mulighed for at træffe foreløbige forholdsregler, indtil der var blevet foretaget en materiel efterprøvelse af kontraktvilkårene, råder den ret, der i den foreliggende sag træffer afgørelse om realiteten i et almindeligt søgsmål, som er særskilt i forhold til det søgsmål, der vedrører fuldbyrdelsesproceduren, ganske vist over muligheden for at udsætte den nævnte procedure.
- 57 Det fremgår imidlertid af Kommissionens indlæg, som den rumænske regering ikke har bestridt, at den forbruger, der under dette særskilte søgsmål ved den ret, der træffer afgørelse om realiteten, anmoder om udsættelse af fuldbyrdelsesproceduren, er forpligtet til at stille en sikkerhed, som beregnes på grundlag af kravets værdi.
- 58 Det fremgår i denne forbindelse af den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 50, at de omkostninger, som en retssag ville medføre i forhold til den anfægtede gælds størrelse, ikke må afskrække forbrugeren fra at anlægge et søgsmål for en ret med henblik på, at denne undersøger, om kontraktvilkår er potentielt urimelige (jf. i denne retning dom af 14.6.2012, Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, præmis 54, af 18.2.2016, Finamadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, præmis 52 og 54, og af 20.9.2018, EOS KSI Slovensko, C-448/17, EU:C:2018:745, præmis 46).
- 59 En debitor, der har misligholdt sine betalingsforpligtelser, har sandsynligvis ikke de nødvendige finansielle midler til at stille denne sikkerhed (dom af 26.6.2019, Addiko Bank, C-407/18, EU:C:2019:537, præmis 60). Dette gælder så meget desto mere, når, således som generaladvokaten har anført i punkt 58 i forslaget til afgørelse, værdien af sagens genstand er betydeligt større end aftalens samlede værdi, således som det forekommer at være tilfældet i denne sag.
- 60 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, som ikke tillader en fuldbyrdende ret, der skal træffe afgørelse om en indsigelse mod denne fuldbyrdelse, af egen drift eller på forbrugerenes anmodning at efterprøve, om vilkårene i en aftale, der er indgået mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, som udgør et fuldbyrdelsesgrundlag, er urimelige, eftersom den ret, der træffer afgørelse om realiteten, og for hvilken der kan anlægges et særskilt almindeligt søgsmål med henblik på at få efterprøvet, om vilkårene i en sådan aftale er urimelige, kun kan udsætte fuldbyrdelsesproceduren, indtil den træffer afgørelse om realiteten, mod en sikkerhedsstillelse af en størrelse, der kan afholde forbrugeren fra at anlægge og opretholde et sådant søgsmål.

Sagsomkostninger

- 61 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Store Afdeling) for ret:

Artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en national lovgivning, som ikke tillader en ret, der skal fuldbyrde en fordring, og som er forelagt en indsigelse mod denne fuldbyrdelse, af egen drift eller på forbrugers anmodning at efterprøve, om vilkårene i en aftale, der er indgået mellem en forbruger og en erhvervsdrivende, og som udgør et fuldbyrdelsesgrundlag, er urimelige, eftersom den ret, der træffer afgørelse om realiteten, og for hvilken der kan anlægges et særskilt almindeligt søgsmål med henblik på at få efterprøvet, om vilkårene i en sådan aftale er urimelige, kun kan udsætte fuldbyrdelsesproceduren, indtil den træffer afgørelse om realiteten, mod en sikkerhedsstillelse af en størrelse, der kan afholde forbrugeren fra at anlægge og opretholde et sådant søgsmål.

Underskrifter